EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2021/1618,

annettu 29 päivänä huhtikuuta 2021,

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan GNSS-viraston talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2019

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan GNSS-viraston talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2019,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0074/2021),

A. toteaa, että Euroopan GNSS-viraston tulo- ja menotaulukon [1] mukaan sen lopullinen talousarvio varainhoitovuodeksi 2019 oli 33 589 862,79 euroa, mikä merkitsee 4,22 prosentin lisäystä vuoteen 2018 verrattuna; toteaa, että viraston talousarvio rahoitetaan pääasiassa unionin talousarviosta [2];

B. ottaa huomioon, että tilintarkastustuomioistuin toteaa kertomuksessaan viraston tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2019 saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että viraston tilit olivat luotettavat ja tilien perustana olevat toimet olivat lailliset ja sääntöjenmukaiset;

Talousarvio- ja varainhallinto

1. panee tyytyväisenä merkille, että varainhoitovuonna 2019 toteutetun talousarvion seurannan tuloksena talousarvion toteutusaste oli 100 prosenttia, ja toteaa, että se oli sama vuonna 2018; panee lisäksi merkille, että maksumäärärahojen käyttöaste oli 85,95 prosenttia, mikä merkitsee 2,22 prosentin lisäystä vuoteen 2018 verrattuna;

2. panee merkille, että virasto hallinnoi vuonna 2018 perustalousarvionsa lisäksi edelleen suurta delegoitua talousarviota, joka liittyy Euroopan geostationaariseen navigointilisäjärjestelmään (EGNOS), Galileon valtuutussopimukseen, julkisesti säänneltyjä palveluja koskevaan valtuutussopimukseen ja Horisontti 2020 -ohjelman valtuutussopimukseen; toteaa, että vuonna 2019 delegoidusta talousarviosta sidottiin yhteensä 290 696 766,98 euroa ja maksuja suoritettiin 523 494 171,23 euroa;

Toiminnan tuloksellisuus

3. toteaa, että virasto käyttää tiettyjä toimenpiteitä keskeisinä tulosindikaattoreina arvioidessaan toiminnallaan saatavaa lisäarvoa ja muita toimenpiteitä talousarvion hallinnoinnin parantamiseksi, kuten onnistuneesti toteutettujen riippumattomien haavoittuvuusarviointien prosenttiosuus ja maksusitoumusmäärärahojen ja maksumäärärahojen käyttöaste asetetussa määräajassa;

4. pitää myönteisenä, että virasto on ulkoistanut tilinpitopalvelunsa komissiolle vuodesta 2015 lähtien ja että sillä on yhteinen sisäisen tarkastuksen yksikkö Euroopan kemikaaliviraston kanssa; kehottaa virastoa pyrkimään lisäämään ja laajentamaan yhteistyötä unionin virastojen kanssa;

5. kehottaa virastoa kehittämään edelleen synergioitaan ja lisäämään yhteistyötä ja hyvien käytäntöjen vaihtoa muiden unionin virastojen kanssa tehokkuuden parantamiseksi henkilöresurssien, kiinteistöjen hallinnoinnin, tietotekniikkapalvelujen ja turvallisuuden kaltaisilla aloilla;

6. toteaa, että virastoa kohtasi heinäkuussa 2019 kuuden päivän pituisen katkon Galileo-palveluissa aiheuttanut poikkeama, jonka vuoksi käynnistettiin kiireelliset perintämenettelyt häiriöiden kohteena olleen Galileo-infrastruktuurin osalta; toteaa, että viraston turvallisuusjärjestelyjen hyväksyntälautakunta analysoi vuosien 2018–2019 palvelukatkoja koskevat asiakirjat kiinnittäen erityistä huomiota heinäkuussa 2019 tapahtuneeseen katkoon ja esitti useita asioita ja toimia järjestelmän kestävyyden parantamiseksi; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle asian edistymisestä;

[1] EUVL C 430, 20.12.2019, s. 12
[2] EUVL C 430, 20.12.2019, s. 12

7. toteaa, että helmikuussa 2019 otettiin käyttöön neljä uutta satelliittia;

8. toteaa, että vuonna 2019 järjestetyssä MyGalileoApp-kilpailussa, johon osallistui noin 150 tiimiä, myönnettiin rahapalkinto kolmelle uudelle innovatiiviselle tavalle hyödyntää Galileo-ohjelmaa ja autettiin tällä tavoin unionin startup-yrityksiä ja nuoria innovoijia liiketoimintapotentiaalinsa kasvattamisessa;

9. panee merkille, että EU:n virastojen tulevaisuutta käsittelevän tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen mukaan virastolla on käytännössä hyvin rajallinen itsemääräämisoikeus päätehtävässään, joka on maailmanlaajuisen satelliittinavigointijärjestelmän Galileon hyödyntäminen komission kanssa tehdyn valtuutussopimuksen nojalla; kehottaa komissiota tarkastelemaan uudelleen viraston itsemääräämisoikeutta erityisesti siltä osin kuin on kyse sen toimivallasta panna valtuutussopimus täytäntöön teollisuuskumppaneiden ja julkisen sektorin toimijoiden kanssa tehtyjen useiden monimutkaisten sopimusten avulla; kehottaa virastoa raportoimaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tässä suhteessa tapahtuneesta kehityksestä;

10. panee merkille, että maalis- ja syyskuun 2019 välisenä aikana tehdyn tarkastuksen jälkeen annetun tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen mukaan viraston on lisättävä huomattavasti yhteistyötään jäsenvaltioiden, kansainvälisten elinten ja muiden unionin virastojen kanssa, koska todettiin, että virastolla oli vain vähän tietoa jäsenvaltioiden strategioista ja toimista Galileo-palvelujen käyttöönoton tukemiseksi; kannustaa painokkaasti virastoa lisäämään yhteistyötään ja tietämyksen jakamista jäsenvaltioiden, kansainvälisten elinten ja muiden unionin virastojen kanssa, jotta voidaan lisätä Galileo-palvelujen käyttöönottoa ja pyrkiä yhteiseen tavoitteeseen, joka koskee unionin toimintapolitiikkojen toteuttamista unionin kansalaisten edun mukaisesti; kehottaa virastoa raportoimaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tässä suhteessa tapahtuneesta kehityksestä;

11. korostaa, että on tärkeää lisätä viraston digitalisointia sisäisten toimintojen ja hallinnointimenettelyjen osalta; korostaa, että viraston on jatkossakin toimittava tässä suhteessa ennakoivasti, jottei virastojen välille pääse missään tapauksessa syntymään digitaalista kuilua; kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että on toteutettava kaikki tarvittavat turvatoimet, jotta vältetään käsiteltyjen tietojen verkkoturvallisuuteen kohdistuvat riskit; pitää tärkeänä myös lisätä viraston näkyvyyttä tiedotusvälineissä, internetissä sekä sosiaalisessa mediassa sen työn tunnetuksi tekemiseksi;

Galileo-häiriö

12. pitää valitettavana, että 10. heinäkuuta 2019 järjestelmän päivityksen aikana tapahtui palveluhäiriö Galileon maainfrastruktuurissa ja että se johti Galileon ensimmäisten navigointi- ja ajanmäärityspalvelujen keskeytymiseen kuuden päivän ajaksi; panee kuitenkin tyytyväisenä merkille, että komissio on perustanut riippumattoman tutkintalautakunnan selvittämään häiriötä ja antamaan suosituksia vastaavien tapausten välttämiseksi tulevaisuudessa;

13. palauttaa mieliin, että tutkintalautakunta totesi virheellisen käsittelyn, laitteen teknisen häiriön ja poikkeavasti toimineen laitteen vakiintumattoman konfiguraation, ja muistuttaa, että tutkintalautakunta tunnisti erilaisia perimmäisiä syitä, jotka liittyvät Galileon organisointiin ja hallinnointiin, inhimillisiin tekijöihin sekä monimutkaiseen ja epätavanomaiseen järjestelmän konfiguraatioon; kehottaa komissiota ja virastoa seuraamaan johdonmukaisesti tutkintalautakunnan suosituksia, jotka koskevat erityisesti palvelun jatkuvuutta ja Galileon hallinnon optimointia sekä parempaa institutionaalista viestintää käyttäjille ja jäsenvaltioille kriisitilanteissa; kehottaa komissiota ja virastoa tiedottamaan säännöllisesti jatkotoimista vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle;

Henkilöstöpolitiikka

14. panee merkille, että 31. joulukuuta 2019 henkilöstötaulukosta oli täytettynä 92,81 prosenttia ja että unionin talousarviossa hyväksytyistä 139 väliaikaisesta toimesta 129 oli täytettynä (vuonna 2018 hyväksyttyjä toimia oli 128); panee merkille, että vuonna 2019 viraston palveluksessa työskenteli lisäksi 55 sopimussuhteista toimihenkilöä ja 3 kansallista asiantuntijaa; panee merkille, että virastolle osoitettiin vuoden 2019 henkilöstötaulukkoa varten kymmenen lisätointa jo suunnitellun yhden toimen lisäksi;

15. on huolissaan siitä, että tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen mukaan virastolla on vaikeuksia ottaa palvelukseen henkilöstöä, jolla on tarvittava tekninen asiantuntemus, ja virasto kompensoi virkojen/toimien tai kansallisten asiantuntijoiden puutetta ulkoistamalla yhä enemmän ydintehtäviä yksityisille toimeksisaajille, mikä saattaa johtaa siihen, että virastosta tulee riippuvainen näistä toimeksisaajista; kehottaa komissiota selvittämään tilanteen tarkkaan ja tarjoamaan virastolle tarvittavat varat ottaa palvelukseen tarvittava henkilöstö; kehottaa komissiota tiedottamaan asiasta vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle;

16. panee tyytyväisenä merkille viraston pyrkimykset ja käyttöön otetut uudet toimenpiteet erittäin pätevän henkilöstön houkuttelemiseksi, ottamiseksi palvelukseen ja pitämiseksi palveluksessa;

17. pitää valitettavana, että viraston henkilöstön koostumuksessa on edelleen maantieteellistä epätasapainoa erityisesti keskijohdon ja ylemmän johdon tasolla; kehottaa virastoa huolehtimaan kaikkien jäsenvaltioiden kansalaisten asianmukaisesta edustuksesta kunnioittaen samalla hakijoiden pätevyyttä ja ansioita virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen 27 artiklan mukaisesti;

18. kannustaa virastoa kehittämään edelleen pitkän aikavälin henkilöstöhallinnon kehystä, jossa käsitellään työ- ja yksityiselämän tasapainoa, elinikäistä ohjausta ja urakehitystä, sukupuolten tasapuolista edustusta, etätyötä, maantieteellistä tasapainoa sekä vammaisten henkilöiden palvelukseenottoa ja integrointia;

19. panee merkille, että vuonna 2019 sekä ylemmän johdon (7 miestä ja 4 naista) että hallintoneuvoston (24 miestä ja 5 naista) sukupuolijakauma oli epätasapainossa; pyytää virastoa varmistamaan tulevaisuudessa sukupuolten tasapuolisen edustuksen ylemmässä johdossa; pyytää komissiota ja jäsenvaltioita ottamaan huomioon, että on tärkeää varmistaa sukupuolten tasapuolinen edustus nimitettäessä jäseniä viraston hallintoneuvostoon;

20. on huolissaan viraston hallintoneuvoston suuresta koosta, joka vaikeuttaa päätöksentekoprosessia ja aiheuttaa huomattavia hallinnollisia kustannuksia;

Kestävyys

21. pitää valitettavana, että virasto ei ole vielä ottanut käyttöön hiilidioksidin vähentämistavoitteita; kehottaa virastoa luomaan ympäristöystävälliset työskentelypuitteet ja pienentämään hiilijalanjälkeään ja energiankulutustaan sekä kehittämään paperittoman työnkulun;

22. pitää valitettavana, että energia toimitetaan sellaisen toimijan kautta, joka ei tarjoa yksityiskohtaista tietoa energialähteiden osuudesta, ja että viraston uusiutuvan energian käyttöä ei siksi voida määrittää; kehottaa virastoa vaihtamaan toimijaan, joka pystyy antamaan yksityiskohtaiset tiedot energialähteistä;

Hankinnat

23. toteaa tilintarkastustuomioistuimen vuonna 2018 tekemien havaintojen seurannan osalta, että virastoa vastaan nostettiin Euroopan unionin tuomioistuimessa kanne, jossa kyseenalaistettiin Galileo-satelliittijärjestelmän täytäntöönpanoa vuosina 2017–2027 koskevasta 1,5 miljardin euron arvoisesta puitesopimuksesta järjestetyn hankintamenettelyn lopputulos; toteaa, että Eutelsat vetäytyi kanteesta ja että unionin tuomioistuin perui sen käsittelyn;

24. toteaa tilintarkastustuomioistuimen aiempina vuosina tekemien havaintojen seurannan osalta, että sähköisten hankintamenettelyjen tarjousten sähköiseen toimittamiseen liittyvä moduuli ei täyttänyt viraston monimutkaisia hankintatarpeita, minkä vuoksi päätettiin, ettei tarjouskilpailuja järjestetä sähköisesti eikä niissä näin ollen käytetä komission sähköisiä hankintoja varten kehittämiä tietoteknisiä välineitä; panee merkille viraston vastauksesta, että se aikoo arvioida uudelleen komission kanssa, voitaisiinko tarjoukset jättää sähköisesti sellaisissa tarjouskilpailuissa, joissa se voisi olla tarkoituksenmukaisinta; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle asian edistymisestä;

Eturistiriitojen ennaltaehkäisy ja hallinta sekä avoimuus

25. toteaa, että viraston hallintoneuvoston kaikkien jäsenten ansioluetteloita ei ole julkaistu viraston verkkosivustolla; toistaa näin ollen virastolle esittämänsä pyynnöt julkaista hallintoneuvostonsa kaikkien jäsenten ansioluettelot ja raportoida vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tältä osin toteutetuista toimenpiteistä; toteaa, että hallintoneuvoston sihteeristö ja sisäisen valvonnan koordinaattori ovat muistuttaneet ja kehottaneet hallintoneuvoston jäseniä toimittamaan puuttuvat asiakirjat ja että hallintoneuvoston sidonnaisuuksia koskevat ilmoitukset on tallennettu viraston asiakirjojen hallintajärjestelmään;

26. toteaa, että ylemmän johdon ansioluettelot ja sidonnaisuuksia koskevat ilmoitukset on julkaistu viraston verkkosivustolla; toteaa kuitenkin, ettei johdon ansioluetteloita ja sidonnaisuuksia koskevia ilmoituksia ole julkaistu viraston verkkosivustolla; toteaa, että virasto odottaa komission hyväksyvän virallisesti eturistiriitoja koskevien täytäntöönpanosääntöjen täytäntöönpanon, jotta johdon ansioluettelot voidaan julkaista viraston verkkosivustolla;

27. korostaa, että unionin toimielimiin ja virastoihin sovellettavan nykyisen eettisen kehyksen merkittäviä epäkohtia ovat sen hajanaisuus ja nykyisten säännösten epäjohdonmukaisuus; korostaa, että näitä kysymyksiä olisi käsiteltävä vahvistamalla yhteinen eettinen kehys, jolla varmistetaan tiukkojen eettisten normien soveltaminen kaikissa unionin toimielimissä, elimissä, laitoksissa ja virastoissa;

28. korostaa, että tietyt virkamiehet täyttävät eturistiriidattomuudesta annetut ilmoitukset ja arvioivat eettisten normien noudattamisen itse; painottaa kuitenkin, että tällaiset omat ilmoitukset ja itse tehdyt arviot eivät riitä ja siksi tarvitaan täydentävää valvontaa;

Sisäinen valvonta

29. toteaa tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen perusteella, että virasto on sopinut Euroopan avaruusjärjestön (ESA) kanssa EGNOS- ja GALILEO-ohjelmien täytäntöönpanoa koskevista työjärjestelyistä ja että vuonna 2019 virasto maksoi 55,5 miljoonaa euroa EGNOS-työjärjestelystä ja 223,7 miljoonaa euroa GALILEO-työjärjestelystä; panee merkille tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta, että kattavan ennakko- tai jälkitarkastuksia koskevan strategian puuttumisen vuoksi vaarana on, että viraston ESA:lle suorittamat maksut lasketaan virheellisten kustannusten perusteella; toteaa viraston vastauksen perusteella, että ennakkotarkastuksen tarkoituksena on varmistaa, että maksupyyntöjen määrät vastaavat työsopimuksissa määritettyjä maksusuunnitelmia ja ennakkomaksuja ja että jälkitarkastuksia ei sovelleta, koska virastolla on sopimukseen perustuva velvollisuus suorittaa maksut; toteaa viraston vastauksen perusteella, että virasto aikoo tehdä jälkitarkastuksen ja erityisesti täydellisen täsmäytyksen maksuista ja toimista kuluilmoituksiin verrattuna vuosina 2020–2023;

30. toteaa tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen perusteella, ettei virasto ole pannut ajoissa täytäntöön uutta sisäisen valvonnan kehystään, joka oli määrä hyväksyä vuonna 2019, eikä virasto hyväksynyt ajoissa toimintansa jatkuvuutta koskevaa suunnitelmaa, josta tilintarkastustuomioistuin on tiedustellut vuodesta 2015 alkaen ja joka hyväksyttiin vasta 15. toukokuuta 2020, ja toteaa tämän merkinneen huomattavia sisäisiä puutteita viraston menettelyissä; toteaa viraston vastauksen perusteella, että sen tarkoituksena on saada sisäisen valvonnan kehyksensä valmiiksi vuonna 2020;

31. panee merkille, että sisäisen tarkastuksen toimiala antoi marraskuussa 2019 EGNOS-varojen käyttöä koskevan tarkastuskertomuksen, joka sisälsi viisi tärkeää suositusta ja jossa määriteltiin yksi ongelma pohdittavaksi; kehottaa viranomaista tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle asian edistymisestä;

32. toteaa, että sisäisen tarkastuksen yksikkö teki vuonna 2019 tarkastuksen GNSS-viraston henkilöstön valmiuksien kehittämisestä ja että vaikka kertomusta ei saatu valmiiksi vuonna 2019, siihen oli tarkoitus sisällyttää yksi hyvin tärkeä ja neljä tärkeää suositusta; pyytää virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle näiden suositusten täytäntöönpanon edistymisestä;

33. toteaa, että virasto valitsi vuonna 2019 BDO-tilintarkastusyrityksen suorittamaan kolme tavanomaista ulkoista tarkastusta GROW-pääosaston (nykyisin DEFIS-pääosasto) tekemän kolmen valtuutussopimuksen nojalla vuonna 2018 toteutetusta toiminnasta EGNOS-, Galileo- ja Horisontti 2020 -apurahojen osalta ja että tarkastuksissa todettiin, että DEFIS-pääosaston delegoimat varat oli käytetty asianmukaisella tavalla; toteaa, että vaikka joitakin kirjoitusvirheitä havaittiin, olennaisia virheitä ei havaittu;

34. toteaa vastuuvapauden myöntävän viranomaisen aiempina vuosina esittämien huomautusten seurannan osalta, että komission sisäinen tarkastus tarkasti vuonna 2018 GNSS-viraston IT-hallintatavan ja virasto laati toimintasuunnitelman, joka sisältää kuusi toimea, joilla pyritään toteuttamaan mahdolliset parannukset; toteaa, että sisäinen tarkastus saattoi päätökseen maaliskuussa 2020 kaksi toimea ja virasto valmisteli kaikki muut jäljellä olevien toimien kannalta merkitykselliset asiakirjat, ja että virasto katsoo, että valmistellun paketin toimittamisen jälkeen sisäinen tarkastus voi saattaa päätökseen suurimman osan jäljellä olevista toimista tai jopa kaikki jäljellä olevat toimet; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle asian edistymisestä;

Muita huomautuksia

35. toteaa sen perusteella, mitä vastuuvapauden myöntävä viranomainen on huomauttanut ja havainnut viraston sitoumuksesta minimoida mahdolliset Yhdistyneen kuningaskunnan unionista eroamista koskevan päätöksen kielteiset vaikutukset, että osa vaikutusten kohteina olevista sopimuksista on siirretty Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sijoittautuneilta toimeksisaajilta unionin jäsenvaltioiden alueella sijaitseville toimeksisaajille, kun taas muiden sopimusten voimassaolo on päättynyt normaalisti ennen eropäivää, ja että Galileon turvallisuuden valvontakeskus on siirretty Yhdistyneestä kuningaskunnasta Espanjaan palvelujen jatkuvuuden varmistamiseksi;

36. viittaa vastuuvapauden myöntämistä koskevaan päätökseen liittyvien muiden, luonteeltaan yleisten huomautusten osalta erillisvirastojen toiminnan tuloksellisuudesta, varainhoidosta ja sen valvonnasta 29. huhtikuuta 2021 ([3]) antamaansa päätöslauselmaan.

([3]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2021)0215.